

Kanada, yksi meistä

REIJO VALTA

”Kuten Suomi”, aloittaa Pohjois-Amerikan tutkimuksen professori yleisesityksensä Kanadasta, ”Kanada on harvaan asuttu maa, siellä on ankara talvi ja paljon metsiä, se on tietotekniikan johtavia maita, ja sillä on suuri ja mahtava naapuri”. Eivätkä yhtäläisyydet lopu siihen: Kanadassa on äänekäs ja näkyvä kielivähemmistö ja sen pohjoisosissa kiistellään alkuperäiskansojen maanomistusoikeuksista.

Kanada-nimelle on useita eriselyksiä, joista mikään ei ole saanut yleistä hyväksyntää. Joka tapauksessa St. Lawrence -joen suulla asuneet intiaanit vuonna 1534 opastivat kultaa etsineet ranskalaiset kohti yläjuoksua toistellen ”kanata, kanata”. Kultaa ei löytynyt eikä Kanadan valtakuntaa. Kanadalaisiksi alettiinkin kutsua Uuden Ranskan asukkaita, siirtomaasotien jälkeen (1700-luvun lopulla) nimitystä alettiin käyttää myös muista kuin ranskankielisistä.

Kanadan alueiden ja kansanosien historian kautta Markku Henriksson päätyy nykyiseen monen kansan ja monen kulttuurin maahan. Nykypäivänä kanadalaiset kokevat Henrikssonin mukaan olevansa monen kansan mosaiikki: ensimmäisten, perustaja- ja siirtolaiskansojen.

Monikulttuurisuudessa Henriksson näkee paljon positiivista. Hän kertoo Peter Suchin teo-

riasta, jonka mukaan monikulttuurisuus ruokkii teknistä kekseliäisyyttä ja suorastaan pakottaa siihen viestintäteknologian alalla. Negatiivisena puolena on rasismi, josta etenkin kanadan-japanilaiset ja -kiinalaiset kärsivät.

Viestintäteknologian varhaisajoilta Kanadalla onkin esittää koko joukko kuuluisia kansalaisia: puhelimen keksijä Alexander Graham Bell (muutti Kanadaan 1870 Skotlannista) ja langattoman radion keksijä Reginald Aubrey Fessenden (syntyperäinen kanadalainen). Lähihistoriasta löytyvät yhtiöt Telesat, Corel ja Nortel.

Henrikssonin mukaan Kanada määrittyy kuitenkin lähinnä sen perusteella, mitä se ei ole. Kanadalaisien identiteettiä luonnehditaan heikoksi. Olemukseltaan maa sijoittuu Euroopan ja Yhdysvaltojen väliin. Arvo- ja asennekyselyiden mukaan Kanada sijoittuu lähemmäksi Eurooppaa, on yhtä kaukana eteläisen naapurinsa arvoista ja asenteista kuin Italia. YK:ssa, Natossa, G7:ssä ja muissa kansainvälisen politiikan elimissä Kanada tukee usein Euroopan maita, Pohjois-Amerikan talousalueessa NAFTA:ssa se usein liittoutuu Meksikon kanssa Yhdysvaltoja vastaan. Maatahan hallitaan Lontoosta (kuningatar Elisabeth II on Kanadan valtionpäämies), vaikka moni kanadalainenkaan

Markku Henriksson
Kanada – Vaahteranlehden maa
Helsinki: Gaudeamus,
2006
414 s.

ei kuningaskunnassa tunne asuvansa.

Syyskuun 11. päivän jälkeen Kanada on poliittisesti lähentynyt Yhdysvaltoja, vaikka muun muassa Irakin-sota on koetellut suhteita. Konservatiivit kuitenkin kärsivät tappion vuoden 2004 vaaleissa liialla ”amerikkalaisuudella”, aseiden rekisteröinnin, abortin, homoavioliittojen vastustamisella ja puolustusmenojen kasvattamisella. Tänä vuonna he kuitenkin palasivat valtaan.

Henriksson on teoksessaan kääntänyt perinteisen maa, kansat, historia -rakenteen pääläelle. Ensin käsitellään historia ja vasta viimeisenä maa. Henrikssonille Kanada on matka: rautatie mantereen halki, maailman pisin maantie ja lentoreitit jä lumen yllä. Enää Suomi ja Kanada eivät olekaan samanlaisia. Baffininsaarella äimistytään loka/marraskuun vaiheessa: ”Turisti! Tähän aikaan vuodesta!” Lapisahan talvi on tärkein sesonki. Ja onhan niitä muitakin eroja, aika paljonkin.